

Kaupan liiton hallitusohjelmataavoitteet

12.9.2022
Simo Hiilamo

Malttia verotukseen ja rohkeita työllisyysuudistuksia – ostovoima vahvemmaksi

Tarvittavat toimet:

- Verokiila pienemmäksi työnverotusta keventämällä ja alv-tasot pidettävä ennallaan
- Työvoiman saatavuus varmistettava
 - Puretaan kannustinloukkuja, lisätään työperäistä maahanmuuttoa
 - Koulutetaan digi- ja vihreän siirtymän osaajia
- Kansainvälinen kilpailukyky ja 24/7 yhteiskunnan työläinsäädäntö kuntoon
 - Paikallisen sopimisen lainsäädäntökokeilu
- Kaupan alan TKI-toimintaan panostuksia
 - Tukea kauppojen digitalisaatioon, vihreään siirtymään ja kansainvälistymiseen.

Reilua kilpailua ja kasvun mahdollistavaa sääntelyä

Tarvittavat toimet:

- Kilpailuolosuhteet kansainvälisessä verkkokaupassa tasapuolisiksi – EU-taso ensin
- Kaavoitus sujuvaksi ja ennakoitavaksi
- Apteekkisääntely uudistettava
 - Proviisoriomistusrajoite purettava, lääkkeiden hintakilpailua laajennettava, vain verkossa toimivat apteekit sallittava sekä turvallisiksi arvioitujen itsehoitolääkkeiden myyntipaikat vapautettava
- Viinien myynti ruokakaupoissa ja alkoholin etämyynti sallittava
- Yrityslähestymiskielto suojelemaan kaupan työntekijöitä.

Vihreitä valintoja tukevaa energia- ja ilmastopolitiikkaa

Tarvittavat toimet:

- Ympäristönäkökohdat keskiöön julkisissa hankinnoissa
- Liikenteen ja logistiikan ilmastopäätöksissä turvattava kilpailukyky ja tieverkon palvelutaso – autokannan uudistamista vauhditettava
- Kotimainen päästökompensointi mahdolliseksi
- Palvelualojen sähköveroluokka erilleen kuluttajien ja julkisen sektorin sähköveroluokasta.

Katsaus ajankohtaisiin teemoihin

Yhdyskuntasuunnitteluvaliokunnan kokous
20.9.2022

Rakentamislaki

- [Hallituksen esitys](#) annettu eduskunnalle 15.9.2022
- Kesäkuussa lainsäädännön arviointineuvosto antoi laista [lausunnon](#) ympäristöministeriölle
→ Vaikutusten arviointia kaivattiin merkittävästi lisää.
- Nyt esitykseen lisätty taulukoita vaikutuksista kotitalouksille, yrityksille, julkiselle ja kuntataloudelle

Laissa edelleen epäselvyyksiä ja avoimia asioita – ei juuri muutoksia aikaisemmin esillä olleeseen versioon

- Uudet olennaiset tekniset vaatimukset rakennuksen vähähiilisyydestä ja elinkaaresta
 - Ilmastaselvitys sisältö auki (asetuksenantovaltuus)
- Rakentamislupa tietomallimuotoisella suunnitelmalla tai koneluettavassa muodossa → tallennetaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmään
 - Digitalisaatio ja tietojen kerääminen, epätarkkuuksia suhteessa RYTJ:n vaatimukseen
- Vastuusäännökset:
 - Rakentamishankkeeseen ryhtyvä voisi valita, nimeääkö työmaalle päävastuullisen toteuttajan, vai huolehtiiko tehtävistä itse.
 - Päävastuullisen toteuttajan nimeäminen perustuisi käytännössä yksityisoikeudelliseen sopimukseen, jolloin vastuu suhteessa rakentamishankkeeseen ryhtyvään määräytyisi sopimuksen mukaisesti.
 - Tällä lailla ei rajoitettaisi esimerkiksi vastuun laatua (virhevastuu, korjausvastuu, vahingonkorvausvastuu) taikka vastuu-aikaa, vaan niistä voitaisiin sopia.
- Yksivaiheinen rakentamislupa, lupakynnys nousisi (mm. alle 30 m² sauna ilman rakentamislupaa)
- Rakentamisen laatua parannettaisiin tiukentamalla ulkopuolisen tarkastuksen ja laadunvarmistusselvityksen käyttöä

Investoinnit liikkeelle – sujuvampi luvitus

EK:n Rambollilla teettämä selvitys

- Tarkoituksena esittää ratkaisuja maankäyttö- ja lupaprosessien hitauteen, heikkoon ennakoitavuuteen ja raskaaseen byrokraatiaan.
- [Selvityksen](#) perusteella esitetään lupajärjestelmään uudistuksia, jotka hyödyttäisivät kaikenkokoisia investointihankkeita eri toimialoilla.
- Investointien sujuvoittaminen on omissa käsissä oleva keino vauhdittaa investointeja nykyisessä maailmantilanteessa.
- Tarkoitus ei ole tinkiä ympäristökriteereistä, vaan päinvastoin saada myös vihreää taloutta etenemään ripeämmin. Investointiaaltoon tarvitaan mukaan laajasti kaikki toimialat ja kaikenkokoiset investointihankkeet.
 - EU-tasolla on avautumassa yksistään vihreän siirtymän osalta jopa 5 000 miljardin euron investoinnit jo tällä vuosikymmenellä.
- Suomesta tulee tehdä mahdollisimman houkutteleva sijaintipaikka yritysten investoinneille, sillä niiden myötä ratkeaa myös uusien työpaikkojen sijoittuminen.

1) Yksi asiointikanava, yksi hakemus, yksi valitusmahdollisuus (1 + 1 + 1)

- Hollannin mallin mukaisesti kaikki investointihankkeet, jotka vaativat useita eri lupia, hoidetaan keskitetysti yhden ja saman lupaprosessin kautta. Lopputuloksena yritys saa yhden viranomaispäätöksen.
- Asiointikanava ja koko prosessi on digitaalinen ja monikielinen, mikä on tärkeää ulkomaisten investointien houkuttelemiseksi.
- Valitusmahdollisuus säilyisi jatkossakin, mutta lupakokonaisuudesta saisi valittaa vain kerran.
- Lupaprosessin koordinaatio keskitetään yhdelle viranomaiselle, 'lupamestarille', joka vastaa monialaisesta ohjauksesta yli hallinto- ja yksikkörajojen sekä yhteydenpidosta hakijan suuntaan. Asiakkuusmallin ansiosta yritys osaa ennakoida prosessin etenemisen ja keston.
- Viranomaiskäsittelyille määritetään selkeä lakisääteinen maksimikesto, joka koskee sekä ympäristölupien että niistä tehtyjen valitusten käsittelyä. Maksimikeston ylittyessä yritys on oikeutettu hyvitysmaksuun. Ympäristölupien, hankekaavojen ja valitusten maksimikestoksi esitetään 8 kuukautta.

- **2) Rajataan viranomaisten keskinäisiä valitusoikeuksia ja tehostetaan valitusten käsittelyä**
- Peräti kolmasosa valituksista on nykyisin viranomaisten toisistaan tekemiä. Jatkossa lupa- ja valvontaviranomaisten näkemykset yhteensovitetään siten, että viranomaisille muodostuu 'lupamestarin' johdolla yhteinen kanta. Elinkeinoelämä edellyttää, että viranomaiset eivät lähtökohtaisesti voisi enää valittaa samaa hanketta koskevista päätöksistä.
- Tuomioistuinten työkuormaa vähennetään siten, että valitusoikeus tarkistetaan jo valitusta jätettäessä. Välittömästi perittävillä oikeudenkäyntimaksuilla voidaan Hollannin mallin mukaisesti leikata tarpeettomia valituksia erityisesti kaavoitus-, rakentamis- sekä ympäristölupa-asioissa.
- **3) Rakentamisen sujuvoittaminen hankekaavoitusta tehostamalla**
- Kuntien liian kankea ja yksityiskohtainen kaavoitus sekä kaavoitusresurssien krooninen puute vaikeuttaa investointeja ja myös aluekehitystä. Maanomistajalle tulee antaa nykyistä laajempi mahdollisuus kehittää kaavaa kunnan ohjeistuksessa: tehdä aloite kaavoituksen käynnistämistä, valmistella kaavaa kunnan ohjauksessa sekä toteuttaa joustavasti hankekaavoja avaamatta koko alueen asema- tai yleiskaavaa.

- **4) Yksinkertaistetaan ja nopeutetaan lupamenettelyjä, unohtamatta keventämistoimia**
- Suomessa edellytetään ympäristöluvan hakemista tai ympäristövaikutusten arviointia myös sellaisilta hanketyypeiltä, jotka eivät EU-lainsäädännön perusteella sitä vaatisi. Siksi Suomessakin tulee ottaa laajempaan käyttöön kevyempi ilmoitusmenettely, joka koskisi yksinkertaisempia tai vakiomuotoisia hankkeita. Myös suoraviivaisissa lupamuutoksissa tulisi soveltaa helpotettua menettelyä.
- Nopeita toimia tarvitaan jo tällä hallituskaudella, sillä yrityksillä on akuutit paineet tehdä esimerkiksi energia- ja teknologiamuutoksia muuttuneen turvallisuustilanteen johdosta.

→ Jotta edellä kuvattu reformi saadaan ensi hallituskaudella toteutettua, valtionhallintoon tarvitaan taho, jolla on vastuu kokonaisuudistuksen läpiviemisestä. Tällä taholla pitää olla toimivaltuudet johtaa prosessia yli hallintorajojen.

Kaupunkiseutujen logistiikka

EK:n selvitys, laatijana Sitowise

Kaupunkiseutujen logistiikka - EK:n selvitys, laatijana Sitowise

[Raportti](#) nostaa esille yritysten esiin nostamia kaupunkialueiden logistiikkaa koskevia kehitystarpeita.

- **City-hubit selvitykseen:** Verkkokaupan suosio on lisännyt kaupunkien jakeluliikennettä, kun paketteja jaetaan automaatteihin, palvelupisteisiin tai suoraan asiakkaalle. Keskitetty lähijakeluasema eli city-hub voisi olla keino vähentää ja tehostaa jakelutrafikkia. Yritysten mielestä city-hubien toteutusta pitäisi selvittää tarkemmin.
- **Kadut ja liittymät avariksi:** Ajoneuvojen kokoa rajoittavat usein määrään päin liikenneolosuhteet. Kulkureittien varrelle tarvitaan muutoksia, jotta logistiikassa voitaisiin käyttää optimaalista kalustoa. Haasteita on kaupunkien ydinalueiden ohella myös reuna-alueilla.
- **Yökuljetusten salliminen:** Yritykset hyödyntävät yöaikaan kuljetuksiinsa aina, kun se on kaupunkien asettamien rajoitusten puolesta mahdollista. Kaupungin tulisi varmistaa, että väylät soveltuvat ympärivuorokautiseen liikennöintiin. Yöjakeluiden rajoituksia tulisi asettaa vain hyvin harkitusti. Hyvä lopputulos edellyttää tiivistä vuoropuhelua ja yhteistyötä logistiikkatoimijoiden ja kuntien kesken, mutta myös valtiolla on olennainen rooli pitkäjänteisenä rahoittajana.
- **Latausinfraa lisää:** Kaupunkiseuduille tarvitaan nopean sähkölatauksen infraa, jotta jakeluajoneuvot saadaan pidettyä tehokkaasti liikenteessä ja päästöt vähenemään.
- **Biokaasun tankkauspisteitä:** Raskaan kaluston käyttämä biokaasu on uusiutuva, päästötön polttoaine. Biokaasun tankkauspisteiden vähäisyys kuitenkin rajoittaa kaasukalustoon siirtymistä. Toimintavarmuus edellyttää vähintään kahden kaasutankkausaseman olemassaoloa samalla seudulla.

- **Ennakkosuunnittelua rakennustyömaille:** Kaupunkialueen ahtailla tonteilla rakentaminen aiheuttaa liikennehäiriöitä, kun suuret ajoneuvot tuovat rakennusmateriaaleja. Hyvällä ennakkosuunnittelulla, selkeillä työnaikaisilla liikennejärjestelyillä ja liikenteen ohjauksella voidaan merkittävästi vähentää haittoja kaikille osapuolille.
- **Taukopaikat:** Raskas liikenne tarvitsee taukopaikkoja, joissa on kuljettajan tarvitsemat palvelut lakisääteisenä lepoaikana. Noin puolen tunnin ajomatkan etäisyydellä määränpäästä sijaitseva taukopaikka vähentää odottelusta aiheutuvia häiriöitä ja päästöjä katuverkolla. Kaavoitukseen ja taukopaikkojen toteutukseen tarvitaan logistiikan osaamista ja määrätietoisuutta.
- **Logistiikkatoimijoiden asiantuntemus käyttöön:** Kaupunkien suunnittelijoiden kannattaa hyödyntää logistiikkatoimijoiden asiantuntemusta, jotta saadaan suunniteltua kaikille sujuva, oikea-aikainen, turvallinen ja vähäpäästöinen liikenne.

Espoon kaupungin elinkeinoelämän ja kaupan tulevaisuustyöpaja

29.8.2022

Yleiskaava 2060 –työ alkamassa

- Aikataulu 5 vuotta, työ kuulutetaan vireille syyskuun alussa
- Tavoitteena kokonaiskaava pidemmälle tulevaisuuteen
- Kaupan palveluverkkoselvitys teetetään
- Mihin pitäisi yleiskaavassa varautua muuttuvassa maailmassa huomioiden mm.
 - Kestävä kehitys
 - Tasapainoinen yhdyskuntarakenne
 - Työpaikoista kiinni pitäminen
- Espoon tulevaisuuden kaupunkistrategia perustuu viiteen tasavahvaan kaupunkikeskukseen. Suurimpana haasteena kaupunkistrategiassa nähdään väestömäärän nopea kasvu.
- Tämän vuoden puolella kartoitetaan tavoitteita. Näkemyksiä voi toimittaa koko syksyn ajan.
- Suhde vanhoihin kaavoihin: uudet hyväksytyt kaavat jäävät oikeusvaikutteisiksi.